

Makói Független Újság

POLITIKAI NAPILAP

Felelős szerkesztő: Dr. Kiss Pál
Főmunkatárs: Dr. Nagy SándorSzerkesztőség és kiadóhivatal:
Dessewffy-tér 7. szám alatt.Telefon szám 124.
Hirdetéseket díjazás szerint közlünk.Kiadó és lap tulajdonosok:
Dr. Kiss Pál és Lepsits Kálmán

Tisza, a törvényhozó.

Makó, aug. 9.

Semmi közünk se volna Tisza István grófhhoz, ha nem törvényhozó volna. Nem sokat adnánk sem a beszédjére, sem az írására, hogyha a hatalma, a befolyása nem volna olyan nagy, mint éppen a milyen.

De rettenetes nagy a hatalma, nagy a befolyása. Az országot kormányzó többségi párt lesve-lesi minden szavát s minden írását és vakon követi minden akaratát.

És Tisza István mindig tud akarni. Épp olyan szívós a meggyőződésében, mint amilyen erőszakos az akaratában. Ugy akarja, hogy gondolkodás nélkül fogadjuk el a gondolkodását, vágódjunk hasra a beszédje előtt s szentírás gyanánt fogadjuk írását.

Négy éven keresztül nem akart semmit, nem beszélt s nem írt. S négy év után most a fejébe vette, hogy ez az ország csak az alatt a négy év alatt volt boldogtalan, amíg ő Geszten szóflanul s tétlenül nézte a világot.

Dehogy is jönne rá, hogy négy évtized óta épp a Tisza-éra alatt nyomorog e nemzet. Hosszu időközön át Tisza Kálmánnak, azóta meg Tisza Istvánnak az akaratára sodorja a népet szédületes gyorsan a végromlás felé.

Mert akaratuk mindig kettős irányu volt s ezeken kívül állt mindig a nemzet érdeke, erkölcsi és vagyoni joga. Akaratuk egyik irányja mindenkor a Habsburg-érdekek hizlalása volt, a másik irányban saját osztályérdekeik istápolása volt legfőbb akaratuk.

Se Tisza Kálmán, se Tisza István gróf az országból valójában nem látott semmit, a nemzetéről nem vesz észre semmit. Jajgathatnak itt a népmilliók, nyomorgásuk bárha borzasztóan nő is, Tisza István gróf se nem hall, se nem lát ezekből semmit.

Rettenetes terheket akarnak rakni most is a nemzet nyakára. A katonai tulkiadások már is agyonnyomással fenyegetik a nép millióit. Ha pedig még tovább és még súlyosabban akarják e nemzetet véreben s pénzében megadóztatni: teljes lepetetlen, hogy már elbírhatassa. Összeroskad, megsemmisül már az óriási adózás alatt.

Az egyik újság ennek tudatában mondja Tiszának, hogy a véderőjavaslatok megszavazása előtt legelőszörban és legfőképpen az fontolando meg, hogy vajjon a nemzet elbírhathatja-e még azt a tulsok terhet is, amelyet az eddigiek tetejében borzasztó mérvben akar most e javaslat újra reá rakni.

És Tisza István gróf azt mondja erre, hogy badar beszéd ilyeneket mondani. Azt mondja, hogy most hall először a nép tulterheltségéről. Azt mondja, sohse látta, sohse hal-

lotta még, hogy szegény a nemzet s hogy az adók már is majdnem agyonnyomják.

Igy mondja Tisza gróf, aki törvényeket hoz ennek a nemzetnek, akinek az akaratára szerint kormányozzák most ezt a szerencsétlen, nyomorult országot.

A törvényhozónak ismernie kell az egész nemzetet. Minden buját, baját, óhaját, vágyait a legkisebbig is látnia, hallania és tudnia kell. Mert másként vajjon hogyan segíthetne. Hogyha nem így van, vajjon milyen lélekkel hozhat törvényeket, melyek a nép bajához, sérelmeihez, vágyához, akaratához kellene, hogy alkalmazkodjanak!

Szerencsétlen ország ez a miénk, ahol törvényhozásunknak olyanok épp a vezetői, akik siketek, vakok, akik se nem látnak, se nem hallanak s nem tudnak soha semmit se arról, hogy mi van a nemzettel. Ahol a nemzet minden érzéséről, gondolkozásáról, bajáról s vágyáról ilyen messze eső s a valódi nemzetet még csak nem is ismerő Tisza Istvánnak az akaratára terem minden törvényt. Ahol nincs se nemzeti akarat, hanem csak a — Tiszák akaratát!

kp.

Országgyűlés.

— A képviselőház ülése. —

A mai ülés ismét névszerinti szavazással telt el. Csak az ülés végén engedte meg az ellenzék, Shuller szász képviselőnek, hogy felszólaljon.

Különböen annyi kérvény érkezik az országból a véderőjavaslatok ellen, hogy az ellenzéknek mindig lesz alkalma névszerint való szavazásokkal megakadályozni a — véderőjavaslatok törvényné válását.

Szavazások után felolvassák az interpellációk jegyzékét.

Adókiivetés a megyében. Csanád-vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésén jelentette Tukody Viktor helyettes kir. pénzügyigazgató, hogy az elmúlt hóban mindenféle adókiivetés befejezést nyert. Az adóbeszolgáltatás miben sem maradt a múlt év hasonló hónapjának mögötte. Dohány eladásból pedig tulmagas összeg folyt be az elmúlt hóban. Ez annak tulajdonítható, hogy a dohány és szivarok drágulását megelőzőleg tömegesen és nagyobb mennyiségben vásárolták az olcsóbb dohányt. A jövő hóban a pénzügyigazgató jelentése a dohány eladásnál jóval kisebb összeggel fog szerepelni. Ennek oka lesz az előző havi tömeges bevásárlás, továbbá az a körülmény, hogy sokan mérséklék a drága árak miatt a dohányzást és sokan végleg le is mondtak róla.

Egy havi közigazgatás.

Az alispán havi jelentése.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 9.

A fő- és az alispán távollétében tartotta ma meg Tarnay Ivor megyei főjegyző elnöksége alatt Csanád-vármegye közigazgatási bizottsága rendes havi ülését.

A bizottság ülésén az előadókön kívül csak néhány bizottsági tag jelent meg. Vita az ülésen nem volt. A szokásos jelentéseket minden észrevétel nélkül vették tudomásul. Az egyes jelentésekről lapunk hírvonalában számolunk be.

Legérdekesebb volt az alispán havi jelentése, melyből a következőket közöljük:

A termés eredmények.

Örömmel jelenti az alispán, hogy a termési eredmény a folyó évben igen kedvező volt. Az egyes községekben megállapított termési eredmény a következő:

Makó városában a buzatermés katasztrális holdalként 11, árpatermés 10, zab 12 métermázsá.

Magyarsanádombon buza 11, árpa 9. Ambrózfalván buza 8—12, rozs 6—10, a többi kalászosé 6—7. Királyhegyesen 11. Csanádalbertin buza 10—11. Árpa és rozs 8—9, zab 7—8. Nagymajláton buza és zab 8, árpa és rozs 7. Földeákon buza 12—13, árpa 6, zab 4. Püspöktelelén buza 9—10, Pítvaroson az összes kalászosoké 9—12. Apátfalván 10. Sajtény községben a buzatermés 8—10, árpa 8, zab 8—9. Csanádpalotán a termés 10. Kövegyen buza 9—10, árpa 11—12, zab 10. Nagylakon buza 13, árpa 14, zab 14. Kevegyesen a termés 12. Mezőhegyesen a buza 14, rozs 11, árpa 16, zab 13. Battonya és Tompán a buzatermés jó, a többi kalászosoké közepes. Dombegyházán buza 10, árpa és zab 9. Végegyházán buza 9, árpa 7, rozs 9. Reformátuskovácsházán buza 9, árpa 8. Dombiratoson a termés 12. Csauadapácán a buza 11, árpa 10, zab 8. Magyarbánszéken a buza 9, árpa 7, zab 8, rozs 8. Mezőkovácsházán a termés átlag 10. Nagybanhegyesen 8 métermázsá.

Ezen adatokból látható, hogy jóformán kivétel nélkül a vármegye egész területén megelégedést keltő az eredmény. Kevésbé mondható ez a kapás növényekről. Az összes jelentések tartós, nagy szárazságról szólnak, s a hőség jóformán abnormisnak volt mondható. Mindenütt esőhiányról panaszkodnak, jelezve azt, hogy az eső a kukorica termést még megjavíthatta volna.

Tüzesetek.

Tüzeset számos községben fordult elő, ami tekintve a rendkívüli nagy szárazságot, nem is esodálható.

Kiseb tüzesetek voltak Magyarcsanádombon, Ambrózfalván, Királyhegyesen, Földeákon, Püspöktelelén, Apátfalván, Tornyan, Végegyházán, Kunágotán, Csanádapácán, Magyarbánszéken és Mezőkovácsházán,

jelentékenyebb Battonyan és Dombegyházán. Az összes kár 48951 korona, ebből Battonyára esik 22000. Dombegyházára 10000.

Az alispán rendeletei.

Rendeletet adott ki az alispán a kolera elleni óvintézkedések erélyes foganatosítására, illetve a már tett óvintézkedések felülvizsgálására. — különösen figyelemre méltatva Makó városát, ahol az eljárás a legtöbb kifogásra adott okot s ahol az egészségügyi szempontok elhanyagolása miatt a közönség köréből is számos panasz merült fel. E tekintetben az összes községi előírások pontosabban teljesítették kötelezettségüket.

Hasonlóképp igazoló jelentéstételére szölitotta fel az alispán a város polgármesterét a városház tatarozása körüli késedelmes eljárásáért, nemkülönböen megsürgette az iránt is, hogy az új vágóhid létesítéséhez az összes szükséges előmunkálatokat haladéktalanul foganatosítsa.

Kiseb ügyek.

Makón 35 munkásház fog legközelebb rendeltetésének átadatni. Az élelmickek drágasága fokozódik, a megyei közkórház s árvaház részére szállított marhahús ára jelentékenyen drágult.

Utlevél 19 adatott ki az elmúlt hónapban, s ebből 13 szól Amerikába.

Szalma Istvánt fölakasztják.

Pénteken reggel lesz az akasztás.

— Saját tudósítónktól. —

Makó, aug. 9.

Szalma István a híres makói rablógyilkos órái már meg vannak számlálva a szegedi Csillag-börtönben.

A király, hol részére a törvény értelmében kegyelmet kértek, megtagadta könyörületét a kegyetlen rablógyilkostól.

Szalma István, mint ismeretes, egy izben már hét évet ült rablógyilkosságért a lugosi törvényszék fogházában. Innen föltételes szabadságra engedték. Ekkor jött haza Makóra, hol a tanyák között, mint foltozó csizmadia járkált.

Karácsony előtt bevelődött Vári Antal tanyájára és ott ének idején borzasztó kegyetlenséggel lemészárolta Juhos György 19 éves bérsgyereket.

A szegedi esküdtbiróság március hó folyamán halálra ítélte a kegyetlen gyilkost, ki akkor ellenezte, hogy érte a királyhoz forduljanak kegyelemért.

A kegyelmi kérvény azonban mégis elment a királyhoz, de a király nem adott kegyelmet, így a királyi ügyész az akasztást péntek reggel 6 órára tűzte ki.

Szalma István előtt holnap, csütörtökön délelőtt hirdetik ki a Kurjának határozatát a király elutasító végzésével együtt.
Utána Szalma Istvánt a siralomházba viszik át.

Mozgalom

a gör. kath. egyházban.

Magyar nyelvű istentisztelet akarnak.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 9.

Ismeretes dolog, hogy a görög katolikus egyházakban a liturgia nyelve a magyar, ruthén, helyesebben mondva ó-szláv, főleg pedig az oláh nyelv. A liturgia nyelvének használatára nézve pedig befolyással van az, hogy valamely községben magyar, vagy román anyanyelvűek vannak-e többségben.

Azonban, ha valamely községben tiszta magyarok vannak is, mint például Makón, az istentisztelet nyelve egy kis részében oláh, egy kis részében pedig ruthén.

A makói magyar érzelmű görög katolikus egyház kebelében már évekket ezelőtt mozgalom indult meg az isteni tisztelet nyelvének teljes magyarrá tétele tárgyában. Az is ismeretes, hogy ez ügyben még a római pápánál is jártak.

Néhány évig azonban látszólag megszűnt az egyházban a hazafias mozgalom, csak pár héttel ezelőtt éledt újból fel. Vasárnap volt ugyanis két hete, hogy a hitközségnek 100 tagu küldöttsége jelent meg *Gorcsa* Péter városi tanácsjegyző vezetése alatt a hitközség köztisztviselőiben álló plébánosánál, *Boross* Jánosnál és kérték, hogy *tegye minden tekintetben magyarrá a liturgia nyelvét.*

A jóindulatú lelkész meghatottan fogadta egyházközségének nagy küldöttségét, de kijelentette, hogy az istentisztelet nyelvének a hívek által kért megváltoztatását csakis a püspök hozzájárulásával teljesítheti. Egyben megígérte az előzőkeny plébános, hogy ez ügyben előterjesztést tesz a püspöknel és hivatól egy heti türelmet kér.

Alighogy eltelt a mondott határidő, ugyanaz a küldöttség megjelent *Boross* János plébánosnál, hogy megtudja a püspök döntését.

Boross János plébános szomorúan tudatta a küldöttséggel, hogy a püspök nem hajlandó teljesíteni a makói görög katolikus egyház jogos kérelmét.

Jól ismertük már eddig is a makói görög katolikus egyház kebelében megindult hazafias mozgalmat, mely a magyar nyelvnek akaria biztosítani a jogot az isteni tiszteletnél. Nem irtunk azonban eddig róla. Vártuk mi is a görög katolikus püspök döntését.

Most, mikor erről tudomást szereztünk, nem találunk megfelelő szót a püspök magatartására. *Nem tudjuk, hazafiatlannak ítéljük-e vagy konservatívnak.* Hiszen neki első sorban kellene tudnia, hogy minden nép azon a nyelven imádkozik legnagyobb áhitattal istenéhez, melyet az anyatejével szívott magába. Nem marad más itéletünk a püspök számára, minthogy kijelentsük, hogy *ő ilyen magatartás mellett ellensége a magyarnak.*

Bonyolódik az alberti dráma.

Ujabb gyanu az alberti gyilkosság ügyében.

— (Saját tudósítónktól.) —

Makó, aug. 9.

A csanádalberti dráma hősnőjét, mint azt a mai számunkban megírtuk, az este erős fedezet alatt Makóra szállították és az éjjel a rendőrség fogdájában töltötte.

A vármegyét izgatottságban tartó szenzációs gyilkosságban a vizsgálat egészen más tényállást derített ki, mint amilyen a gyilkosság után az első órákban el volt terjedve.

Az asszony úgy látszik, hogy csak jól kigondolt mese gyanánt mondotta el, hogy őt sógora: *Turján* Márton ama rémes éjszakán szerelmével üldözte volna.

A tegnapi vizsgálat egészen más világításba helyezte ugyanis az ügyet. A helyszínen kint járt *Szobonya* Miklós vizsgálóbíró megállapította, hogy *Makoviczki* Anna és sógora között 10 évig tartó titkolt, de az egész falu által mégis nagyon jól tudott szerelmi viszony állott fenn. Ez körülbelül egy évvel ezelőtt szakadt meg. Ebben pedig nagy része volt *egy másik asszonynak, ki szintén Albertiben lakik.*

A vizsgálat eddig megállapította, hogy a gyenge testalkatu szikár asszony, inkább elfojthatlan *szerelmének bosszujából fejezte le különben is ittás sógorát.*

A mai nap folyamán újabb hírek érkeztek erről a szenzációs drámáról és ennek hitelt ad a vizsgálat, mely ez irány nyomoz és kutat.

Sokan azt állítják ugyanis, hogy a gyenge testalkatu asszony nem egyedül ölte meg *Turján* Mártont, hanem *büntársának is kellett lennie.* E következtetést nagyon valószínűvé teszi az a körülmény, hogy a *gyilkos asszony kihuzta áldozatát két küszöbön át a szobából az ereszet alá.*

Lehetetlennek tartják ezt erről a beteges, gyenge asszonyról, mert *Turján* Márton nagy, hatalmas ember volt, kit *Makoviczki* Anna nem tudott, mint ő mondja, a lábánál fogva kihuzni a két küszöbön át.

A tegnapi boncolás annyit tényleg megállapított, hogy *Turján* Márton részeg volt, mert a gyomorban talált erjedő alkohol ennek biztos jele volt. Az is beigazolást nyert, hogy *Turján* Márton leült a padkára és fejét az ágy végére hajtva elaludt. Alvó állapotban sújtott rá az asszony vagy büntársa a hatalmas bárdal a fejére, mely nyomban elvált a testétől.

Gyanussá most az teszi az esetet, hogy az asszony kihuzta áldozatát az udvarra. A háttérben, mint büntárs vagy talán tettes társaként lappang. Ezt kutatja most a nyomozás. Nagyon valószínű, hogy ebben a rémes drámában holnapra, vagy később szenzációs fordulat áll be.

Aki valamit hall, megtud, vagy vele történik, ami a közönséget érdekli közölje azonnal a „Makói Független Ujság”-al. A „Makói Független Ujság” mindent megír, semmit se hallgat el.

NAPI HIREK

Tájékoztató,

Naptár. Augusztus 10. Csütörtök. Római kath. Lőrinc vt. Gör. kath: Julius 28. Nákánor. — Nap kel 4 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 21 perckor.

Időjárás. A budapesti meteorológiai intézetnek Makóra érkezett jelentése szerint a következő időjárás várható: Meleg és tulnyomóan száraz idő. Sürgönyprognózis: Meleg, száraz. Déli hőmérséklet: 27.2 fok Celsius.

FELELŐS SZERKESZTŐ TELEFON-SZÁMA: 63.

Személyi hír. *Návay* Lajos dr. képviselőházi alelnök ma délelőtt Makón időzött és részt vett a vármegye közigazgatási bizottsági ülésén.

Baltházár püspök debreceni lelkész. A tiszántúli református egyház új püspökét dr. *Baltházár* Dezsőt a debreceni református egyház egyhangulag lelkészül választotta.

A városi képviselőválasztások. Ez év végével, mint ismeretes, lejár Makó város képviselői fele részének megbízatása, így a képviselők újból való választása vált szükségessé. A vármegye alispánja a törvényhatósági bizottság határozata alapján a képviselőválasztások határnapját szeptember hó 3-án, vasárnapra tűzte ki. A városi képviselőválasztások ügyében ma utasította a vármegye alispáni hivatala Makó város polgármesterét, hogy a választók névjegyzékét *Demkó* Pál dr. kir. közjegyző választási elnöknek mielőbb küldje meg és a választási helyekről mielőbb gondoskodjék. Itt említjük meg, hogy a városnál most állítják össze azoknak a képviselőknek jegyzékét, kiknek megbízatása az év végével lejár. E jegyzéket lapunk legközelebbi számában közöljük.

Iskolai értesítés. A polgári leányiskola azon növendékei; Kik egy, két vagy három tantárgyból elégtelen osztályzatot kaptak, a javító vizsgálat engedélyezését kérő folyamódványt augusztus 15-ig tartoznak az intézet igazgatóságához benyújtani. Kik ezt elmulasztják, elégtelen tanjegyük kijavítására többé igényvel nem bírnak, hanem az osztályt ismételni tartoznak.

Az adóügyi tanácsos előterjesztése. A törvény világosan elrendeli, hogy az adóügyekben történt foglalásoknál két becsüsnek kell jelen lenni. Makó városánál azonban mindig csak egy becsüs működött. Ez ügyben évekket ezelőtt *Köhényessy* Géza városi képviselő indítványt terjesztett be, mikor az adó ügyekben vezetett foglalásokat és végrehajtásokat törvényteleneknek minősítette. A város azonban mindennek dacára nem alkalmazott két becsüst. Most a pénzügyigazgatóság tartott vizsgálatot az adóhivatalban és a foglalásokat szintén törvényteleneknek minősítette. Ez oknál fogva *Sonkovics* János adóügyi tanácsos előterjesztést tett a közgyűléshez még egy becsüs alkalmazása iránt. Az előterjesztést a hétfőn tartandó közgyűlésen tárgyalja a város képviselőtestülete.

A vármegye közegészségügye. *Is-tók* Barnabás dr. vármegyei főorvosa Csanád vármegyének mai közigazgatási bizottsági ülésén kimerítő jelentést tett a vármegye közegészségügyi állapotáról, melyet elég jónak talált, mert a járványos betegségek csaknem mindenütt megszűntek.

Uj gazdasági vasut a megyében. *Návay* Géza földéaki birtokos Földéák községben és annak környékén keresztül haladó új gazdasági vasut engedélyezése iránt terjesztett be kérelmet Csanád vármegye közigazgatási bizottságához. A kérelmet ma délelőtt tartott ülésében tárgyalta a vármegye közigazgatási bizottsága. Minthogy az új gazdasági vasut engedélyezését a közigazgatási bejárásnak kell megelőznie, a bizottság ennek helyét Földéák községhezánál, idejét pedig szeptember hó 7-ik napjának délelőtt 9 órára tűzte ki. A közigazgatási bejárás vezetésével *Her-vay* István alispánt bizta meg a vármegye közigazgatási bizottsága. Egyben tagokul kirendelte a bizottság *Návay* Tamás nyugalmazott főispánt, *Eckhardt* Vilmos vármegyei közigazgatási gyakornokot, *Návay* Géza földbirtokos kérelmezőt ez utóbbit azzal az utasítással, hogy a közigazgatási bejárás határnap napjára szerezzé be az érdekeltektől a közigazgatási vasut létesítéséhez szükséges belegegyezési nyilatkozatokat.

A megyei szállítások fejelevezetése. A megyei munkálatokat és szállításokat állandóan egy erre a célra kirendelt bizottság őrzi ellene. E bizottságban ülésedésbe jött egy tagnak a helye. Ezt a helyet Csanád vármegye közigazgatási bizottsága mai ülésén *Tarnay* Ivor megyei főjegyzővel töltötte be.

A háztulajdonosok figyelmébe. A rendőrkapitány szigorú rendeletben utasítja a háztulajdonosokat a söprésre és locsolásra. Ezt sok háztulajdonos úgy fogta fel, hogy a járdán egész tócsát csináltak. A rendőrkapitány most újabb rendeletben csak azt követeli, hogy a járdák reggel egy kissé fellocsolandók azután felsöprenndők, vagyis a locsolás csak arra szolgál, hogy a söprésrel por ne legyen.

A sajtényi orvos helyi pótléka. *Ür-ményi* Kálmán dr. sajtényi orvosnak eddig kézi gyógytár tartására volt engedélye. Mióta azonban Sajtényban gyógyszerterázt állítottak fel, igen megcsappant az orvos jövedelme, ezért a község orvosa a vármegyei közigazgatási bizottság útján 1000 korona helyi pótlék engedélyezése iránt folyamodott a belügyminiszterhez. *Ür-ményi* Kálmán dr. kérelmét mai napon tartott ülésén tárgyalta Csanád vármegye közigazgatási bizottsága. A törvény akként intézkedik az ilyen helyi pótlékok megadására iránt, hogy az mindannyiszor megadandó, ha az orvos fizetése és gyakorlatából szerzett jövedelme nem képez olyan összeget, mely a megélhetést biztosítja. Úgyanezt az esetet látta a vármegye közigazgatási bizottsága főforogni *Ür-ményi* Kálmán dr. sajtényi orvosnál is és a miniszternél 600 korona helyi pótlék folyósítására pártolólaj ajánlja.

Az Aradi-utca kikövezése. Megemlékeztünk már arról, hogy a polgármester fölterjesztést intézett a miniszterhez az Aradi- és Szegedi-utca azon szakaszainak kikövezése iránt melyek ez idő szerinti kavicscsal vannak terítve. A miniszter, mint tudjuk, hajlandó az utca szakaszok kikövezésére, ha a város a kövezés költségeihez 21 ezer koronával hozzájárul és az uttestről lekerülő fölösleges fedzanyagot elfuvarozza. A tanács a miniszter leiratát véleményezés végett kiadta a város mérnökének, ki ma terjesztette be véleményét és a miniszter leiratára vonatkozólag és azt minden tekintetben elfogadhatónak találja.

Fizetésemelést kérő kocsisok. *Dávid* Péter és társai városi kocsisok hivatal-

kozással a nagy drágaságra ma kérvényt adtak be Makóváros képviselő-testületéhez, melyben 50 korona havi fizetésüknek 60 koronára való fölemelését kérik. A kérelmet e havi rendes közgyűlésén tárgyalja Makóváros képviselőtestülete.

Leirt adók. Makó városában részint elhalálozás, részint elszegényedés folytán 8580 korona 34 fillér egyenes állami adó és 2521 korona országos betegápolási pótdó vált behajthatatlanná, ezért a kir. pénzügyigazgató a vármegyének mai közigazgatási bizottsági ülésénél előterjesztést tett e két fajta adó-leírása iránt, mit a bizottság egyhangulag el is fogadott.

A halottkémlés díja. Csanádmegyében a halottkémlés díja mind-éddig nem volt egységes szabályrendelettel rendezve, ezért a vármegye alispánja a vármegyének mai közigazgatási bizottsági üléséhez előterjesztést tett a halottkémlési díjak megállapítása, illetve egységes rendezése tárgyában. Az alispán előterjesztése alapján a közigazgatási bizottság az egész vármegye területére a halottkémlés díját egy koronában állapította meg. Ennyit tartozik mindenki fizetni a halottkémlésért az orvosnak, ki az orvos lakásától két kilométernyire lakik. Két kilométeren túl minden kilométer után 20 fillér pótdíj fizetendő.

Járdát kérő utca. Sopsics Gyula és társai Murányi-utcai lakosok ma kérvényt adtak be a városhoz, melyben utcájuknak téglajárdával való ellátását kérik. A kérelmet legközelebbi közgyűlésén tárgyalja a város képviselőtestülete.

Anyakönyvi hírek. Elhaltak: Sirok Sándor 2 hónapos, Koczás Mihály 1 hónapos, Szűcs Etel 8 hónapos, Mata István 28 éves, Lakatos Zoltán 4 hónapos, Engedi Julianna Horváth Mihályné 23 éves, Varga K. József, 14 éves korában.

Köztisztasági vizsgálat.

Sok mulasztás, sok kihágás.

— Lapunk tudósítójától. —

Makó, aug. 9.

Makó város rendőrkapitányi hivatala, mint arról már megemlékeztünk, két hét óta tart a városban köztisztasági, közegészségügyi szempontokból vizsgálatot.

A vizsgálat adatainak áttekintése után szomorú adatoknak jöttünk a nyomára. A vizsgáló hatóság ugyanis 108 esetben tapasztalt olyan kisebb köztisztasági és közegészségügyi mulasztást, melyre elégnék találta az egyszerű megintést. Volt azonban 105 olyan eset, melyet már közegészségügyi kihágásnak kellett minősítenie és meg kellett írszolgálni az illetőket.

Igen sok szatócs boltban, kereskedésben ugyanis nem felelnek meg a közegészség és köztisztaság legelemibb követelményeinek sem. Ezeket meg kellett bírságotolni. Sokat azért kellett megbírságotolni, mert olyan árakat tartottak üzletükben, melyeknek elárúsítására engedélyük nem volt az illetőknek. Ugyanez alkalommal a rendőrség igen sok higanyt, fuxint, salicilt és élelőt volt kénytelen elkobozni, mint olyat, melyre az illetőknek árusítási engedélyük nem volt.

A rendőrhatalóság vizsgálata kiterjedt a város köztereire és kútaira is. Ezeknél találták a legbotrányosabb állapotokat. Megállapították, hogy maga a város, mint erkölcsi testület, mit sem tesz a köztisztaság, közegészség biztosítása érdekében.

Botrányos módon el vannak hanyagolva köztereik és kútjai, ugyan-nyira, hogy a Kossuth-utca a Vince-

féle házzal szemben levő kut körül valószínűleg zöld tócsát talált a rendőrség. Ez ugyszólván a főtéren van. Most aztán elképzelhető, hogy néz ki távolabb eső helyeken a város köztisztasága.

A rendőrhatalóság csak úgy járna el helyesen, ha a várost is úgy bírságotolná meg, mint az egyszerű polgárt a mulasztásért, hiszen ez módjában áll.

Az edelényi mészárlás.

Regulát szembesítik

Czeizler Gizella is meghalt.

(Saját tudósítónktól.)

Makó, aug. 9.

Az edelényi véres eserde három szerencsétlen áldozata fölött még mindig nem lehet napirendre térni. Az edelényi csendőrség és a miskolci rendőrség még folytatja a három nap óta tartó nyomozást, a melynek az az eredménye eddig, hogy kétségekbe nem vonható bizonyítékok erősítik most már a gyilkosság fölfedezését követő napon letartóztatott Regulát Pál bűnösségét. A kegyetlen mészárlás harmadik áldozata, Czeizler Gizella is halott már. A miskolci Erzsébet-kórház halottaskamrájában fekszik, a hol holnap fogják felboncolni.

A nyomozás csaknem átterelődött Miskolcra. Főleg arra irányul a kutatás, hogy az edelényi asztaloslegény hol szerezte a nála talált pénzt és annak a megállapítására, hogy mit keresett Miskolcon.

Tegnap délután erős esendőri fedezet mellett beszállították Regulát Miskolcra. Utközben minden őrháznál megállították a kocsi és a csendőr szembesítette Regulát az utvonalon lévő összes pályőrökkel, hogy vajon vasárnap reggel nem látták-e az utasok között. A szembesítések nem jártak pozitív eredménnyel.

Regulát Miskolcon szembesítették Polez István borbélyal, a kinek az üzletében megborotvákozott és letisztogatta magáról az áruló nyomokat. Szembesítették azonkívül azzal a pincérel is, a ki kiszolgált Miskolcon.

A szembesítésnél Regulát Pál azt állította, azért kellett letisztogatnia magát, mert a motoroson, a melyen Edelényből Miskolcra utazott, bepiszkolódott a ruhája és az arca is.

A szembesítések után Regulát ismét kocsira ültették és visszavitték Edelénybe.

Az edelényi vérengzés harmadik áldozata, Czeizler Gizella tegnap este kevéssel hat óra után meghalt a miskolci Erzsébet-kórházban, a nélkül, hogy egy pillanatra magához tért volna.

Arjegyzék!

I. rendű kis üsti valódi szeszmentes pálinkák literenként 1 frt.

Nagyobb vételnél nagyobb árendemény.

Igen jó minőségű pálinkák 62, 70 és 80 krajcár literenként. Ezeknél a minőségeknél és nagyobb vételnél nagyobb árendemény van!!! Mindennemű munkáspálinkák legjobb minőségben 52, 46 és 40 krajcár literenként

Iritz Sámuel özv. cégnél

mindennemű édes italok kedvező árban kaphatók! (12)

Közgazdaság.

Gabona árak:

Irányzat lanyha.

Buza:	10-10.50 K.
Kukorica:	9-9.20 "
Árpa:	8-8.20 "
Zab:	7.50-7.80 "

Az árak 50 kilogrammonként értendők

Hagyma árak:

Vörshagyma:	10.50 K.
Foghagyma:	18-19 "

A hagyma árai 100 kilónként értendők.

Regény.

Ezerszer a halál torkában

(Egy idegen földrészekbe szakadt magyar ember csodás kalandjai.)

Elbeszéli: Ó maga. (10)

III.

Három fekete gyöngy.

Szerencsém volt, hogy az árboc-hoz kötöttem magamat, egyedül ez mentette meg ismét és ismét az életemet. Kiszárvátva az orkán ujra megfordult s még nagyobb dühvel tombolt, mint előbb.

Iszonyatos éjszakám volt s nem volt egy lélek, a kivel beszélhettem, a kitől segítséget várhattam volna; minden pillanatban azt kellett hinned, hogy elsüllyed a hajó az irtózatatos tengerbe. Az egyetlen élőlény a hajón rajtam kívül a kapitány kutyája volt, mely borzasztóan vonított lenn a kabinban, a hová bezártam, mikor a vihar először kitört.

A tárgyak közt, melyeket a hullámok a tengerbe sodortak, volt egy nagy hordó tele olajjal, melyet a tekenősbékák zsirjából olvasztottunk. A hordóban körülbelül egy hektoliter olaj volt s mikor felborult, az olaj a fedélzetre ömlött és lecepegett a tengerbe.

A hatás egyenesen bűvös volt. A vihar által a hajó közelébe kergetett hullámok, melyek addig hegymagasságra hagtak, rögtön lecsillapodtak olyan gyorsasággal, mely valóban megdöbbentett.

Ez a nyugalom addig tartott, míg volt az olajból, de amint nem csepegett többé a tengerbe, az óriás hullámok époly tomboló és hegymagasak lettek, mint annak előtte.

A vihar egész éjjel hányta-vetette a hajót s csak napkelte felé látszott egy kissé elülni.

Hat óra tájban azonban márcsak gyöngye szél fujt s a tenger nem fenyegetett többé elnyeléssel engemet és kis hajómat. Most már képes voltam körülnézni s megvizsgálni, mi kárt szenvedtem.

Elképzelhetik megkönnyebbülésemet, mikor úgy találtam, hogy a hajó még vízhatlan, bár a párkányzata oda vészelt s az egész hajó valamely elhagyott gazdátlan jóságnak látszott.

Mindenek előtt lementem és kibocsátottam a kutyát — a szegény Brunót. A szegény állat öröme határtalan volt, örülten rohant fel a fedélzetre s dühösen ugatott távollevő gazdája után. Nagyon meglepettnek látszott, hogy rajtam kívül senkit sem lát a hajón.

Hajh! Sohasem láttam többé Jensen Pétert, sem a negyven marlajt és a két nőt. Jensen talán megmenekült s úgy lehet olvassa is e

sorokat, de csak az isten tudja, mi lett a sorsuk a boldogtalan gyöngyhalászoknak!

A bölcsekedő és szivtelen emberek talán így kiáltanak fel:
(Folyt. köv.)

Ajánlom kiváló minőségű, nagy táperejű

KÉTSZERSÜLTEMET.

Betegeknek, ugyszintén csecsemő gyermekek táplálkozására megfizethetetlen.

Kétszersültem úgy izére, mint táperejére nézve felülmul minden hasonló gyártmányt. — Rendelésre gyógykenyeret (Graham) is készítek.

(13) Első Makói Kenyérgyár és Fehérsütőde.

Száraz, I-ső osztályú waggonos

tűzifák

naponként folytonosan érkeznek és jutányosan szabott árakon kaphatók

Grünstein Márk

tűzifa- és szénkereskedő irodájában főtér, eddigi Löffler Ede és Jakab helyiségben.

664. szám.

1911. végrh.

Árverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 192. §-értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a makói kir. járásbírósnak 1911 évi P.v.I.37 számú végzése következtében dr. Kiss Pál makói ügyvéd által képviselt Ratkai Etel makói lakos javára 51 korona 60 fillér s jár. erejéig 1911. évi július hó 17-én foganatosított kielégítési végrehajtás útján lefoglalt és 4930 koronára becsült következő ingóságok, u. m. sertések, tehén, széna és aratógép nyilvános árverésen eladottnak.

Mely árverésnek a makói kir. járásbírósnak 1911. évi V. 545 | 2 számú végzése folytán hátr. 18 korona tőkekövetelés, ennek 1911. évi július hó 1 napjától járó 5 százalékos kamatai, és eddig összesen 30 korona 10 fillérben bíróilag már megállapított és felmerülő költségek erejéig. Makó város határában végrehajtást szenvedett belsőnyomási bérleményén leendő megtartására 1911 évi augusztus hó 22-ik napjának délutáni 4 órája határidőül kitézik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107., és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Makón, 1911. évi augusztus hó 8-ik napján.

Kuhn János.
kir. bir. végrehajtó.

Tanuló-riuk
fizetéssel felvétetnek
e lap kiadóhivatalában.

A Korzó-kávéházban

vasárnap, hétfőn csütörtökön **PURCSI KÁROLY**, kedden, szerdán és szombaton **KOLOMPÁR BÉLA** zenekara játszik.

Különleges pálinka-árjegyzék.

5 éves kajszin-barack pálinka
literje 1 frt. 50 kr.,
10 éves kajszin-barack pálinka
literje 2 frt.
Valódi ó-törköly pálinka
literje 1 frt. 20 kr.

Iritz Sámuel özv. cégnél
Valódiságért szavatosságot vállal a cég. (12)

Eladó házak.

A Vörösmarty-utcában levő 2857. számú Földesy János-féle ház, valamint a Sugár-úton levő 2963. számú Kocsis-kovács-féle házak eladók.

Értekezni lehet:
Loránt Manó, takarékpénztári titkárral a Makói Takarékpénztárban

Egy jó órát szerezhetsz magának

vagy divatos arany- és ezüst ékszereket m. kir. fémjellel ellátva rendkívül jutányos árak mellett. Menyasszonyoknak és vőlegényeknek 10 százalékos árengedmény. Erős vasúti és munkás órák pontosan beszabályozva jótállás mellett. Régi nagy tört. aranyat a legmagasabb árban veszek vagy új tárgyakra becserélem. Különlegességek divatos női órákban és ékszerekben. Midőn biztosítom a n. é. közönséget a legszolidabb kiszolgálásról, b. pártfogásukat kéri

VIDOR MANÓ órás- és ékszerész (2)
Makó, (főtér) az „Oltón“-kávéház mellett.

Világhírű jó és olcsó természetes ásványvíz!

Gróf Schönborn-Buchheim Károly Beregmegyei uradalmából:

A luhi Erzsébet gyógyforrás

gyomor bajok elleni specificum.

A gyomor rendetlen működésénél, gyomorsav képződésénél, gyomorégés, köhögés, a gyomor elnyálkásodása a gyomor és bél kronikus huruja, alkalmával kitűnően beválik, a torok, gége és a hörgők idült hurutos állapotában sikerre alkalmazhatók.

Elsőrangú üdítő és asztali itál! Elsőrangú a Giesshüblivel!

Polenai gyógyforrás. Elsőrangú diétetikus víz; leg-
üdítőbb asztali víz. Borral
vegyítve kitűnő, tejjel vegyítve a legjobb nyálkaoldó szer.

o o o Egyenrangú a krondorfi vízzel. o o o

Szolyvai gyógyforrás.

Dr. Kélli, dr. Bókai, dr. Irsai Arthur, dr. Fodor József tanár urak és számos orvosi tekintélyek elismerő nyilatkozatai alapján kitűnő sikerrel ajánlatik: köszvény, hólyag s vizeleti szervek bajainál; cukorbetegség, hughyomok, epekő, a torok és tüdőszervek bántalmainál, étvágytalanság és gyomormegbetegedéseknél.

Kitűnő ízű itál, igen üdítő víz! Egyenrangú a bilini vízzel!

Kapható minden jobb fűszerüzletben, vendéglőkben, kávéházakban, drogériákban és gyógyszerárakban.

Vezérképviselő és raktár: **Abelesz Sámuel**, szállító Makó, Megyeház utca.

A Makói Független Ujság nyomdája

a legmodernebb kivitelben s a legjutányosabb árak mellett készít mindenféle nyomdai munkát, u. m.: üzleti- és irodai nyomtatványokat, eljegyzési kártyákat, lakodalmi és béli meghívókat, röpiveket és falragaszokat, névjegy kártyákat, továbbá egész könyvek és füzetek nyomását. A Makói Független Ujság nyomdájában megjelenő

MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

politikai napilap naponta 6000 példányban jelenik meg. Hirdetéseket jutányos árak mellett vesz fel minden reggel 7 órától este 9 óráig.

A MAKÓI FÜGGETLEN UJSÁG

Telefon-sz. 124. ☒ nyomdája és kiadóhivatala. ☒ Telefon-sz. 124.